

LATVIJAS REPUBLIKAS UZŅĒMUMU REĢISTRS

Pērses ielā 2, Rīgā, LV-1011 Reģ.-Nr.90000270634·Tālr. (371) 6 7031 703, fakss (371) 6 7031 793
e-pasts: info@ur.gov.lv, www.ur.gov.lv

Rīgā

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Konsultatīvās padomes sēdes PROTOKOLS Nr. 4

05.07.2011

Sanāksmi vada:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
galvenais valsts notārs

Ringolds Balodis

Piedalās:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra
Konsultatīvās padomes locekļi:

Aigars Strupišs
Jānis Kārklīņš
Aivars Lošmanis
Brigita Tērauda
Silvija Līce
Santa Glāzniece
Lauris Rasnačs
Ketija Tola
Jānis Grasis
Ingus Gailums
Aigars Kaupe

Ārvalstu investoru padome Latvijā
Latvijas Komerčbanku asociācija
Pieaicinātie eksperti

Liene Rubene
Ketija Tola

Lauris Liepa
Viktors Šadinovs
Uģis Grūbe
Kārlis Tračums

Tieslietu ministrijas parlamentārā sekretāre

Karīna Korna

Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta
priekšnieks

Viesturs Burkāns

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Juridiskās
nodaļas vadītājs

Aivars Paegle

Protokolē:

Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Juridiskās nodaļas
juriskonsulte

Madara Stūrīte

Sanāksmi sāk plkst. 15.00

Ringolds Balodis atklāj sēdi. Informē, ka Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā (turpmāk - Reģistrs) ir saņemts Apvienotās Karalistes Augstākās tiesas Karalienes tiesas departamenta komercietas 2011.gada 20.aprīļa iesaldēšanas rīkojums (turpmāk - Ārvalsts tiesas nolēmums), kurš ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2011.gada 13.jūnija lēmumu atzīts un izpildāms Latvijā. Pamatojoties uz Ārvalsts tiesas nolēmumu, Reģistrā saņemts iesniegums ar lūgumu Reģistram to izpildīt, reģistrējot aizlieguma atzīmi komercietas - atsavināt, rīkoties vai samazināt vērtību kapitālsabiedrību daļām, kurām norādīts patiesā labuma guvējs.

Klātesošie tiek informēti par darba kārtībā esošajiem jautājumiem:

1. Vai Reģistrs var reģistrēt nodrošinājuma līdzekli - arestu patiesā labuma guvēja tiesībām?
2. Ja var reģistrēt nodrošinājuma līdzekli - arestu patiesā labuma guvēja tiesībām, kā šādu nodrošinājuma līdzekli reģistrēt?
3. Kā to piemērot pēc tam, kad Reģistrā tiks saņemti dokumenti par izmaiņu reģistrāciju attiecīgās kapitālsabiedrības lietā?
4. Vai persona tiesas lēmumu, kurā nav uzlikts Reģistram par pienākumu veikt konkrētas darbības, var sniegt Reģistram izpildei vai to jādara kompetentām amatpersonām?
5. Vai tiesai savā lēmumā konkrēti jānolemj uzlikt par pienākumu Reģistram veikt noteiktas darbības, vai neatkarīgi no nolemjotās daļas Reģistram jāreģistrē nodrošinājuma līdzekli, kaut arī Tiesa tieši nav uzlikts to par pienākumu Reģistram?

1. §

Ringolds Balodis lūdz klātesošos izteikt viedokli par darba kārtības pirmo jautājumu - nodrošinājuma līdzekļa reģistrēšana patiesā labuma guvēja tiesībām.

1.1.

A.Lošmanis, A.Strupišs, V.Šadinovs, J.Grasis

Norāda, ka ir nepieciešams definēt jēdzienu „patiesā labuma guvējs”. Pašlaik nepastāv normatīvais regulējums, vēl jo vairāk, likumdevējs nav paredzējis, ka informācija par patiesā labuma guvēju, būtu komercietas ierakstāmas ziņas. Bez tam nodrošinājuma līdzeklis - aresta uzlikšana - civilprocesa ietvaros nevar tikt izdarīts. Civilprocesa likuma 138.panta pirmajā daļā dots prasības nodrošinājuma līdzekļu uzskaitījums, kas ir uzskatāms par izsmeļošu. Izvērtējot konkrētos apstākļus, varētu diskutēt par divu citu līdzekļu piemērotību – Civilprocesa likuma 138.panta pirmās daļas 2.punktā paredzēta iespēja izdarīt aizlieguma atzīmi kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā un 5.punkts paredz aizliegumu atbildētājam veikt noteiktas darbības. Konkrētajā gadījumā varētu mēģināt piemērot nodrošinājuma līdzekli - aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības. Ar Ārvalsts tiesas nolēmumu nav paredzēts izdarīt aizlieguma atzīmes reģistrāciju, bet norādīts, ka līdz tiesas tālākam rīkojumam atbildētājs nedrīkst samazināt aktīvus, īpaši pielikumā norādītos, tātad tiek uzlikts pienākums atbildētājam, bet ne Reģistram. Legalizējot ārvalsts tiesas nolēmumu, tas kļūst saistošs Latvijas Republikas jurisdikcijā, kas gan nenozīmē, ka uzliek Reģistram pienākumu veikt konkrētas darbības. Līdz ar to šāds nodrošinājuma līdzeklis nebūtu reģistrējams. Tādēļ konkrētajā gadījumā Latvijā piemērojams piemērot tikai otro nodrošinājuma līdzekli - aizliegumu atbildētājam veikt noteiktas darbības, kurš neparedz nekādu ierakstu izdarīšanu publiskos reģistros.

1.2.

U.Grūbe, I.Gailums, L.Rasnačs

Norāda, ka iepriekš izskanējusi tiesību interpretācija nav pareiza, jo tās rezultātā izdarāms secinājums, ka Ārvalsts tiesas nolēmums, lai arī tas ir legalizēts Latvijas Republikā, nav saistošs. Ārvalsts tiesas nolēmuma pielikumā ir saraksts ar sabiedrībām, uz kuru kapitāldaļām tas attiecas. Tātad nav šaubu, ka ar konkrēto nolēmumu ārvalsts tiesa ir vēlējusies uzlikt arestu sabiedrību kapitāldaļām. Tā kā Ārvalsts tiesas nolēmums ir izpildāms Latvijas teritorijā, tas ir saistošs arī Reģistram. Reģistra kompetencē nav to izvērtēt, bet izpildīt - reģistrējot norādīto nodrošinājuma līdzekli.

Aivars Paegle precizē, ka Reģistra praksē bijis precedents, kad reģistrēts arests patiesā labuma guvēja tiesībām, saņemot lēmumu no Ģenerālprokuratūras kā kompetentas iestādes. Konkrētajā gadījumā no Ārvalsts tiesas nolēmuma tieši neizriet, vai publiskā reģistra iestādei ir uzlikts pienākums veikt kādas noteiktas darbības.

Ringolds Balodis aicina paust viedokli Viesturam Burkānam

1.3.

V.Burkāns

Jēdziens „patiesā labuma guvējs” un tā noskaidrošana ir saistīta ar Starptautiskās organizācijas cīņai pret naudas atmazgāšanu (Financial Action Task Force) 40 rekomendācijām, konkrēti 33. rekomendāciju, kas iesaka valsts normatīvajos aktos paredzēt sistēmu, kas uzliek par pienākumu noskaidrot visu juridisko personu patiesā labuma guvējus. Latvija šo norādījumu līdz šim pilnībā nav izpildījusi. Patiesā labuma guvēja definīcija ir iestrādāta “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma” 1.panta 5.punktā.. Pienākums uzrādīt patiesā labuma guvēju izriet arī no Eiropas Savienības direktīvas 2005/60/EK. Ārvalsts tiesas nolēmums Latvijā ar tiesas nolēmumu ir ticis legalizēts, kas nozīmē, ka tas ir saistošs Latvijas Republikas jurisdikcijā un ir jāpilda. Patiesā labuma guvēja tiesības nevar izlietot cita persona. Tā kā tiesībām nav iespējams uzlikt arestu, jāņem vērā, ka šīs tiesības izriet no īpašuma uz sabiedrības kapitāldaļām. Tā kā reģistrēt nodrošinājuma līdzekli kapitāldaļām ir Reģistra prakse, būtu izdarāms arests kapitālsabiedrību daļām.

2. §

Ringolds Balodis aicina pāriet pie trešā darba kārtības jautājuma - kā rīkoties, ja Reģistrā pēc aresta uzlikšanas, tiks saņemti dokumenti par izmaiņu reģistrāciju attiecīgās kapitālsabiedrības lietā.

2.1.

L.Liepa, J.Kārklīšs, U.Grūbe

Norāda, ka izvērtējot tiesiskos apstākļus, saskaras divas pretējas intereses - patiesā labuma guvējam ir tiešs atbildības pienākums, bet nominālajiem turētājiem patstāvīgas prasījuma tiesības. Ārvalsts tiesas nolēmuma 27.c punktā norādīts, ka rīkojums attiecas uz jebkuru personu, kura spēj novērst tādu rīcību vai bezdarbību, ar kuru tiek pārkāpti rīkojuma noteikumi vai veicināta to pārkāpšana. No šī izriet, ja iestādei ir piešķirta noteikta kompetence un konkrēti, Reģistra kompetencē ietilpst nodrošinājuma līdzekļu reģistrācija, tātad tai ir saistošs un izpildāms Ārvalsts tiesas nolēmums. Rezultātā tiktu aizsargātas trešo personu intereses. Lai arī ar ārvalsts tiesas nolēmumu netika uzlikts pienākums Reģistram ierakstīt aizliegumu, tomēr tiesas lēmumā, ar kuru legalizēts ārvalsts tiesas nolēmums, norādīts, ka izpildei jāpiemēro Civilprocesa likuma 138.panta pirmās daļas 2.punkta noteikumi. Līdz ar to Reģistrs, ierakstot nodrošinājumu, izpildītu tiesas nolēmumu. Bez tam viens precedents jau ir bijis, piemērojot nodrošinājuma

līdzekli patiesā labuma guvēja tiesībām, pamatojoties uz Ģenerālprokuratūras prokurora lēmumu. Ja arests sabiedrību kapitāldaļām tiks reģistrēts, nebūs iespējams veikt tādas izmaiņas, kas samazina aktīvu vērtību.

2.2.

A.Lošmanis, A.Strupišs, V.Šadinovs, J.Grasis

Reģistra loma konkrētajā gadījumā ir pārspīlēta. Netiek spriests par nolēmuma tiesiskumu. Tomēr ir jāvērtē, vai tas tieši attiecas arī uz Reģistra kompetenci. Nevar uzskatīt, ka gadījumā, ja Reģistrs atsaka reģistrēt nodrošinājuma līdzekli, tas ir arī atteikums izpildīt Ārvalsts tiesas nolēmumu. Reģistram nav kompetences ietekmēt daļu pāreju. Ar minēto reģistrācijas nodrošinājuma līdzekli nevarēs garantēt, ka kapitālsabiedrības aktīvi netiks samazināti. Ja Reģistram tiktu iesniegts pieteikums izdarīt ierakstu par pamatkapitāla samazināšanu vai sabiedrības reorganizāciju, kas teorētiski varētu samazināt sabiedrības aktīvu vērtību, būtu jāvērtē katrs konkrētais gadījums, tātad arī lēmumu pieņemšanas faktiskie apstākļi, bet Reģistra kompetencē faktisko apstākļu pārbaude neietilpst.

3.§

Ringolds Balodis lūdz pāriet pie darba kārtības ceturajā jautājuma - vai persona tiesas lēmumu, kurā nav uzlikts Reģistram par pienākumu veikt konkrētas darbības, var sniegt Reģistram izpildei vai to jādara kompetentām amatpersonām.

3.1.

U.Grūbe, J.Kārklīņš L.Rasnačs

Lai arī spriedumā nav uzlikts tiešs pienākums Reģistram to izpildīt, no tā jāēkas izriet, ka viena no institūcijām, kas var nodrošināt tā izpildi, ir Reģistrs. Tādā gadījumā tiesiskas nozīmes nav faktam, kura persona ir iesniegusi to izpildei. Ārvalsts tiesas nolēmums būtu izpildāms tādā formā, kādā tiesa to izdevusi, Reģistram nav kompetences vērtēt.

3.2.

A.Lošmanis, A.Strupišs, V.Šadinovs, J.Grasis

Ārvalsts tiesas nolēmumā bija jāietver atsauce, ka tas ir izpildāms kompetentai valsts iestādei. Tā kā šādas norādes nav, Ārvalsts tiesas nolēmums paredz atbildības pienākumu tikai atbildētājam. Ārvalsts tiesas nolēmums Reģistrā iesniegts kā informatīvs dokuments, bet tas nav īpaši izpildāms.

Ringolds Balodis rezumē, ka Reģistrs lems par iesniegtā Ārvalsts tiesas nolēmuma izpildes iespējamību, izvērtējot arī konsultatīvajā padomē paustās atziņas.

Sanāksmi pasludina par slēgtu.

Sanāksmi slēdz plkst. 16.40

Sanāksmes vadītājs

Protokoliste

R.Balodis

M.Stūrīte